

บทที่ 1



บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

กุ้งก้ามกรามเป็นกุ้งน้ำจืดขนาดใหญ่ที่มีความสำคัญมาก กล่าวคือ กุ้งก้ามกรามเป็นอาหารชั้นเลิศที่มีรสชาดี เป็นที่นิยมของคนไทยตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน และนับวันจะเพิ่มความต้องการมากขึ้น จำนวนกุ้งที่ผลิตได้ยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการบริโภคของประเทศ แต่เดิมนั้นกุ้งก้ามกรามทั้งหมดได้จากแหล่งน้ำธรรมชาติเท่านั้น ซึ่งแพร่กระจายอยู่เกือบทั่วทุกภาคของประเทศ มีชุกชุมในลุ่มแม่น้ำภาคกลาง ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแม่กลอง และแม่น้ำบางปะกง ภาคตะวันออกมีแถบจันทบุรี ตราด ภาคใต้มีชุกชุมในทะเลสาบสงขลา แม่น้ำตาปี และแม่น้ำปัตตานี

กุ้งก้ามกรามนับว่าเป็นสัตว์น้ำที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงชนิดหนึ่ง ในปัจจุบันปริมาณกุ้งก้ามกรามที่จับได้ตามแหล่งน้ำธรรมชาติมีปริมาณน้อยลง ทั้งนี้เนื่องจากมีการจับกุ้งก้ามกรามมากเกินไปส่งผลกระทบต่อธรรมชาติจะไม่สามารถผลิตทดแทน การพัฒนาระบบชลประทานที่ทันสมัยเพื่อประโยชน์ทางเกษตรกรรม อันประกอบด้วยการสร้างเขื่อนกั้นน้ำบางแห่ง และการขุดคูคลองส่งน้ำซึ่งผลกระทบต่อการแพร่พันธุ์ของกุ้งก้ามกรามเพราะขัดขวางการอพยพของกุ้ง รวมทั้งการเกิดมลภาวะเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำตามธรรมชาติซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยและเป็นที่ยังชีพของกุ้งก้ามกราม ปริมาณการผลิตกุ้งก้ามกรามจากการเพาะเลี้ยงจึงเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว จาก 0.6 ตันในปี พ.ศ.2518 เป็น 112.63 ตันในปี พ.ศ. 2523 และเพิ่มเป็น 156.94 ตัน และ 279.80 ตันในปี พ.ศ.2524 และ พ.ศ.2525 ตามลำดับ¹

เป็นที่น่าสังเกตว่า ธุรกิจเลี้ยงกุ้งก้ามกรามของไทยได้เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เพราะประชาชนได้มองเห็นถึงความสำคัญของการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามว่า นอกจากจะช่วยเสริมปริมาณกุ้งก้ามกรามได้ตามความต้องการแล้วยังเป็นอาชีพที่นำรายได้มาสู่

¹ สว่างค์ ประดุงสุทธิ, การผลิตและการตลาดของกุ้งก้ามกราม, งานเศรษฐกิจการประมง กรมประมง, วารสารการประมง ฉบับที่ 5 กันยายน 2527, กรมประมง, หน้า 452.

ผู้เลี้ยงกุ้งก้ามกรามได้เป็นอย่างดีด้วย ดังนั้นกรมประมงจึงได้มีนโยบายในการส่งเสริม และแนะนำให้ประชาชนทำการเพาะเลี้ยงกุ้งก้ามกราม ซึ่งเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ช่วยเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรมาก เนื่องจากกุ้งก้ามกรามสามารถเลี้ยงได้เกือบทั่วไป โดยเฉพาะในสถานที่ที่มีน้ำตลอดปี การเลี้ยงกุ้งก้ามกรามนั้นแต่ละรุ่นต้องใช้เวลาเลี้ยง 6 เดือนขึ้นไป ดังนั้นการศึกษาการดำเนินงานของธุรกิจเลี้ยงกุ้งก้ามกราม ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนจากการลงทุนเลี้ยงกุ้งก้ามกรามจะมีส่วนช่วยในการตัดสินใจของเอกชนเกี่ยวกับการเลือกขนาดของฟาร์มที่จะลงทุน อันเป็นสิ่งที่ช่วยให้เอกชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นการช่วยเสริมสร้างเศรษฐกิจของประเทศ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เนื่องจากการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามนั้นต้องอาศัยความรู้ทางด้านวิชาการและประสบการณ์ในการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม ในปัจจุบันเกษตรกรได้หันมาเลี้ยงกุ้งก้ามกรามมากขึ้น เพราะได้รับรายได้ที่ดีกว่าเกษตรกรอย่างอื่น ๆ ทำให้มีเกษตรกรและเอกชนสนใจที่จะประกอบธุรกิจทำฟาร์มกุ้งก้ามกรามมากขึ้น ดังนั้นวัตถุประสงค์ในการศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต และผลตอบแทนจากการลงทุนเลี้ยงกุ้งก้ามกราม มีดังนี้คือ

1. เพื่อศึกษาถึงวิธีการและเทคนิคในการเพาะเลี้ยงกุ้งก้ามกรามที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อศึกษาต้นทุนการผลิต และผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนทำฟาร์มเลี้ยงกุ้งก้ามกราม
3. เพื่อศึกษาหาขนาดฟาร์มกุ้งก้ามกรามที่เหมาะสม
4. เพื่อศึกษาถึงอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ในการทำฟาร์มกุ้งก้ามกราม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

การศึกษาในเรื่องนี้หวังว่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจ และผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อนักธุรกิจ เกษตรกร และผู้สนใจที่จะลงทุนในธุรกิจประเภทนี้
2. เพื่อเป็นแนวทางแก่รัฐบาลในการส่งเสริม ตลอดจนแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษานี้จะมุ่งศึกษาถึงต้นทุนการผลิต และผลตอบแทน หรือรายได้จากการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามของฟาร์มที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยทำการศึกษาถึงการดำเนินงานของฟาร์มกุ้งก้ามกรามในจังหวัดทางภาคกลาง และภาคตะวันออกของประเทศไทย การศึกษาจะเริ่มตั้งแต่การเลี้ยงลูกกุ้งก้ามกราม จนกระทั่งเติบโตเป็นกุ้งก้ามกรามที่ได้ขนาดตามความต้องการของตลาด

การศึกษาในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาโดยกลุ่มตัวอย่างฟาร์มของผู้ประกอบการเลี้ยงกุ้งก้ามกราม จำนวน 59 ฟาร์มจากฟาร์มทั้งหมดจำนวน 500 ฟาร์ม คิดเป็นเนื้อที่ 6,000 ไร่ ในเขตท้องที่ อ่าวทองบางเลน จังหวัดนครปฐม อันเป็นแหล่งผลิตกุ้งก้ามกรามมากแห่งหนึ่งของภาคกลาง จากการสุ่มตัวอย่างพบว่า ฟาร์มเลี้ยงกุ้งก้ามกรามขนาดเล็กที่สุดมีเนื้อที่ฟาร์ม 1 ไร่ และฟาร์มเลี้ยงกุ้งก้ามกรามขนาดใหญ่ที่สุดมีเนื้อที่ 150 ไร่ การศึกษาจะทำโดยการเฉลี่ยข้อมูลจากตัวอย่างที่คัดเลือกมา เฉพาะฟาร์มที่มีเทคนิคการเลี้ยงที่ดี และได้ผลผลิตน่าพอใจ หรือมีปัญหาในการเลี้ยงกุ้งก้ามกรามน้อย และนำมาเปรียบเทียบกันโดยแบ่งขนาดของฟาร์มออกเป็น 3 ขนาด คือ

ฟาร์มขนาดเล็ก มีเนื้อที่น้อยกว่า 20 ไร่

ฟาร์มขนาดกลาง มีเนื้อที่พอ 20 ไร่ถึงต่ำกว่า 100 ไร่

ฟาร์มขนาดใหญ่ มีเนื้อที่พอตั้งแต่ 100 ไร่ขึ้นไป

การศึกษารายละเอียดและข้อมูลต่าง ๆ โดยเริ่มรวบรวมตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2525 จนถึงต้นปี พ.ศ. 2527 เท่านั้น

วิธีการในการศึกษา

วิธีการศึกษาริวิจัยจะเป็นการค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นข้อมูลจากการสอบถาม สัมภาษณ์ ประมวลความคิดเห็นจากบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบ และเกี่ยวข้องทั้งของหน่วยงานราชการ และเอกชน

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) เป็นข้อมูลที่ค้นคว้าจากหนังสือวิชาการ ข้อเขียน วารสาร นิตยสาร ตลอดจนบทความที่เกี่ยวข้อง และเอกสารของทางราชการ หน่วยงานที่ส่งเสริมการเลี้ยง เช่น กรมประมง สถาบันประมงน้ำจืดแห่งชาติ สถาบันประมงจังหวัดฉะเชิงเทรา และสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์